

МЛАДИ У АКЦИЈИ

АКЦИОНИ ПЛАНОВИ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА У ЗАЈЕДНИЦАМА

ЦЕНТАР ЗА РАЗВОЈ СРБИЈЕ

МЛАДИ У АКЦИЈИ

АКЦИОНИ ПЛАНОВИ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА У ЗАЈЕДНИЦАМА

Центар за развој Србије
Београд • 2006

МЛАДИ У АКЦИЈИ
АКЦИОНИ ПЛАНОВИ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА У ЗАЈЕДНИЦАМА
ТРЕЋИ КОРАК КА РЕШЕЊУ

Издавач

Центар за развој Србије
www.razvojsrbije.org.yu

За издавача

Мр Лазар Марићевић

Рецензент

Драган Добрашиновић
Топлички центар за демократију и људска права
Председник УО

Технички уредник

Мирко Милићевић

Тираж

300 примерака

Припрема и штампа

Досије, Београд

За дизајн насловне странице искористили смо неколико фотографија које је снимио Тихомир Стојановић (www.creemagnet.com), један од учесника пројекта, коме се овом приликом захваљујемо.

Објављивање ове публикације подржао је

Млади у акцији

Да ли Србија има потенцијал? Има, и то у младим људима који уче и спремни су да нешто учине за своју локалну и ширу заједницу. За две године рада, 525 младих људи из двадесет и једног града у Србији је учествовало у активностима пројекта „Промоција младих лидера локалне заједнице“. Након реализације пројекта у првих седам градова: у Суботици, Вршцу, Ваљево, Зајечару, Новом Пазару, Прокупљу и Врању, наставили смо пројекат у других седам градова: Врбасу, Смедеревској Паланци, Параћину, Мајданпеку, Бору, Ужицу и Блату. Пред вама се налазе акциони планови за решавање проблема друштвене заједнице из трећег циклуса градова: Зрењанина, Новог Сада, Београда, Књажевца, Лесковца, Крагујевца и Шапца. Овај циклус пројекта је реализован уз помоћ „The Balkan Trust for Democracy – A Project of a German Marshall Fund“.

Циљ пројекта је да укључимо младе људе у јавну дебату о главним питањима и проблемима, са којима се срећу грађани у локалним заједницама. Тако смо им пружили прилику да се укључе у процес доношења одлуке у тим срединама.

У сарадњи са партерским невладиним организацијама развили смо више од седамдесет акционих планова за стварање развијене и свесне локалне заједнице. Промотери идеја и акционих планова за решавање различитих проблема су били млади лидери заинтересовани да своју заједницу учине лепшом и развијеном.

Реализација пројекта је доказала да одговорних младих људи, за развој локалне и шире заједнице, у Србији има заиста доста. Само је у овом пројекту учествовало њих 525, до сада. Показали су да потенцијал постоји. Но, као и у свему другом потенцијал се мора развијати и на крају мора дати неке резултате. Сведоци смо непостојања било каквог аналитичког приступа у решавању много већих, системских, проблема у друштву. Одговорни као да немају план акције. Нарочито дугорочне планове. Ништа се не мења на том плану већ дуже времена.

Ова, сада већ велика група, младих људи нам је показала да бити активан и одговоран члан друштва не изискује превише. Мало слободног времена и пуно добре воље. Надамо се да ће они у будућности овако, систематски и аналитично, приступати различитим питањима са којима се наше друштво среће: незапосленост, неинформисаност, недостатак визије и стратегије, неразвијеност грађанског друштва...

Методологија израде акционих планова за решавање проблема локалне заједнице се базирала на следећем:

1. истраживању и дефиницији проблема. Прецизно дефинисан проблем представљао је половину решења. Кроз разговоре са грађанима, надлежним органима локалне самоуправе, адвокатима, судијама, уз помоћ анкета, из новинских чланака, млади људи су се детаљно упознали са појавом коју су желели да реше;

2. проучавању досадашњих мера које су надлежни и други заинтересовани спроводили у покушају да реше проблем и анализи њиховог неуспеха;
3. предлагању сопственог решења проблема (које не мора бити различито од претходних, али са другачијим приступом);
4. стварању акционог плана за решавање изабраног проблема. Систематски приступ проблему, уз препознавање могућих препрека и одговорних за проблем, анимирање јавности, лобирање уз велику упорност у великом броју случајева доводи до повољног исхода;
5. медијској промоцији акционог плана за решење изабраног проблема путем трибина и наступа на локалним ТВ станицама.

Кроз избор проблема чије се решење налази у моћи сваког грађанина, његовим јавним представљањем и покретањем питања одговорности ови млади људи ће дати подстицај другима за укључивање у живот заједнице. Штавише подићи ће своје капацитете за про-

мене у средини и тиме утицати на локалну, а можда и ширу друштвену заједницу. Државе попут Србије, за решавање многих проблема, за стварање демократске државе благостања имају једини ресурс који се за то може искористити – млади људи жељне знања и акције. Кроз ове акционе планове указјемо целом систему на неопходност систематичног рада са младим људима како би развили Србију и учинили је много лепшим местом за живот.

Трећи циклус пројекта не би успео без сарадње са колегама из других невладиних организација: Мање Пушин из Новосадске новинарске школе, Жељке Манић из Центра за развој цивилног друштва из Зрењанина, Далибора Савића из Тимочког клуба из Књажевца, Тамаре Гојковић из Ресурс центра Лесковац, Славице Ђурђевић из Освита из Шапца, Владе Пауновића из „NVO Millenium“ из Крагујевца и пријатеља из Београдске отворене школе.

Мр Лазар Марићевић, психолог
Председник УО Центра за развој Србије

Место: ЗРЕЊАНИН

Изградимо деци игралиште!

Аутори: Сандра Канас, Хелена Декањ, Марија Јованов, Тања Ковач, Јелена Кукољ,
Бранислав Бранковић, Ивана Бранковић

Сажетак: Деценијско деградирање, неодговорно понашање структура власти, за постављање знања и форсирање погрешних вредности довело је до опште запуштености и у средини у којој живимо. Стање свести већине деце и омладине је забрињавајуће, а ретко се прича о томе. Небрига друштва о најмлађој деци је велика. Деца су увек маргинализована, а сви знамо да ће она у будућности бити носећи стубови друштва. Арадац је посебно заостала средина која нема визију будућности. Нема решену инфраструктуру, плански и урбанистички развој, а у селу нема ни једног дечијег игралишта.

Дефиниција проблема: У месту Арадац, селу у зрењанинској општини које броји око 3600 становника, значајан део популације чине деца предшколског и школског узраста. Општа запуштеност села, незаинтересованост грађана и локалне самоуправе довела је и до небриге о деци. Неукљученост родитеља у рад месне заједнице и немање увида у финансијска средства буџета која стоје на располагању довели су до пасивности и нерешавања проблема. Изузетно је важно омогућити деци правилан раст и развој јер је он основа за формирање личности

и њено пројектовање у друштву. Простор за игру деце је изузетно битан због:

1. психофизичког развоја деце
2. секундарне социјализације деце
3. безбедности деце у игри.

У Арадцу постоји само једно игралиште и то у оквиру школе. Оно је изломљено, запуштено и није доступно деци предшколског узраста како за време наставе, тако и након наставе јер се двориште закључава. Тако да се ствара атмосфера као да игралишта уопште нема. Из детаљне анализе подручја Арадца закључили смо да постоји неколико запуштених зелених површина, које би се могле искористити за изградњу игралишта, а из разговора са родитељима, дошли смо до закључка да су игралишта неопходна јер нема безбедних простора за играње деце, нема прилика за упознавање и дружење деце млађег узраста (не постоји обданиште, ни секције на којима би се деца међусобно дружила).

Игралиште би био безбедан простор за играње деце, развијао би им машту и пружио би могућност деци да се више друже. Овај простор би био и место за окупљање родитеља,

што је прилика за социјализацију и размену мишљења одраслих. Такође би се деци и одраслима пружила прилика да очувају овај простор.

Досадашњи приступ проблему: Месна заједница не сматра да је непостојање дечијег игралишта проблем у селу. Никада није приступила решавању овог проблема и ако је пре три године била покренута иницијатива локалног становништва за изградњу дечијег игралишта.

Месна заједница није показала жељу за сарадњом и одбила је пројекат иако је финансијски био затворен. Целокупна ситуација нам показује да се нико није озбиљно позабавио овим проблемом. Месна заједница нема план за бригу о деци. Није обезбедила ни средства за адаптацију школског игралишта, а самим тим не пружа заједници задовољење животних потреба.

Решење проблема: Решење проблема је изградња дечијег игралишта. Средства за реа-

лизацију пројекта обезбедићемо током кампање за подизање свести о постојању проблема. У кампању укључујемо заинтересоване стране: месну заједницу, медије, будуће спонзоре, невладине организације, родитеље, као и остатак јавности која може да помогне у решавању проблема. Кампања се заснива на организовању трибине, постављању интернет сајта са свим информацијама о пројекту, снимању реклама за ТВ и радио емитовање и израде 3Д модела дечијег игралишта. Овим активностима информисамо јавност о проблему и нашем акционом плану и желимо да утичемо на доносиоце одлука у месној заједници како би се прикључили реализацији плана. Игралиште би било утврђено са јасно наглашеним улазом и излазом. На игралишту би постојали различити садржаји: зид са предлогом игара и местом за цртање, осматрачница са тобоганом и љуљашкама, клацкалице – класичне и на фedere, вртешке, базен са песком, пењалице, столови и клупе. Подлога би била од шљунка, са доста зеленила.

Акциони план за решење проблема:

Акција	Носилац акције	Време спровођења акције	Материјални трошкови извођења акције	Мониторинг
информациона основа – сакупљања података са терена (фотографисање, анкете, анализирање статистичких података, ступање у контакт са организацијама које су се већ бавиле овим проблемом)	Сандра Канас, Хелена Декањ, Марија Јованов, Тања Ковач, Јелена Кукољ, Бранислав и Ивана Бранковић	2 недеље	12.000 динара	Центар за развој цивилног друштва Зрењанин
Одлазак у надлежне институције – МЗ, општина и Завод за урбанизам, преговарање о издавању грађевинске дозволе на основу пројекта и укључење МЗ у пројекат	Јелена Кукољ, Ивана Бранковић	2 недеље	6.000 динара	Центар за развој цивилног друштва Зрењанин

Акција	Носилац акције	Време спровођења акције	Материјални трошкови извођења акције	Мониторинг
Идејно решење игралишта , пројекат игралишта	Ивана Бранковић, Бранислав Бранковић	2 недеље	15.000 динара	Центар за развој цивилног друштва Зрењанин
Проналажење инвеститора и донатора који ће дати свој допринос решавању овог проблема	Јелена Кукољ	4 недеље	15.000 динара	Центар за развој цивилног друштва Зрењанин
Медијска кампања – новине, рекламе, ТВ гостовања, интернет презентација	Хелена Декањ, Бранислав Бранковић	3 недеље	40.000 динара	Центар за развој цивилног друштва Зрењанин
Конкурс за извођача – објављивање конкурса у медијима	Сандра Канас	3 недеље	5.000 динара	Центар за развој цивилног друштва Зрењанин
Изградња игралишта – Организовање извођачких радова и надзор изградње.	Извођач	3 недеље	100.000 динара	Центар за развој цивилног друштва Зрењанин
Свечано отварање – организовање пријема на игралишту, позив свима који су учествовали на пројекту и свим заинтересовим родитељима, деци и медијима	Сандра Канас, Хелена Декањ, Марија Јованов, Тања Ковач, Јелена Кукољ, Бранислав и Ивана Бранковић	1 дан	10.000 динара	Центар за развој цивилног друштва Зрењанин
Организовање трибина за децу – о понашању, и очувању игралишта и дељење флајера који пропагирају очување	Тања Ковач	2 дана	10.000 динара	Центар за развој цивилног друштва Зрењанин
Мониторинг – МУП редовно обилази игралиште, интервенција у случају наношења штете, одржавање	МУП	сваког месеца	5.000 динара	Месна заједница

Разбијмо табу теме

Аутори: Нина Бјелобаба, Дејан Карлечик, Милана Станулов, Владан Мартиновић

Сажетак: На основу опажања и истраживања закључили смо да већи део омладине у нашој локалној средини не поседује довољно знања о такозваним „ТАБУ“ темама. Настојимо да смањимо степен необразованости путем вршњачких едукација, трибина, анкета.

Дефиниција проблема: У нашој локалној средини се недовољно прича о „ТАБУ“ темама попут полних односа и полно преносивих болести, алкохолизма, наркоманије... То проузрокује неупућеност и незнање о наведеним темама. Последица неупућености је константно повећавање броја нежељених трудноћа, заражених особа полно преносивим болестима, алкохоличара, наркомана... Разлог зашто ове теме сврставамо у „ТАБУ“ теме јесте то што се, на основу досадашњег искуства, показало да се млади устручавају да слободно говоре о истим. Сматрамо да би се едукацијом младих знатно смањило број овисника као и број нежељених трудноћа.

Досадашњи приступ проблему: У локалној здравственој установи, у школском диспансеру, већ дуги низ година се одржава обавезно кратко предавање о полно преносивим болестима пред систематски преглед средњошколаца. Ова предавања држе старији гинеколози и та предавања су сувопарна и досадна. С обзиром на генерацијску разлику, уче-

ници не прате с пажњом предавања. Покушано је и да се овај проблем сузбије одржавањем семинара „Репродуктивно здравље“, али ни то није показало значајне резултате јер није постојао адекватан простор где би се могао сместити већи број полазника. У Зрењанину постоји Општинска теренска јединица Црвеног крста Зрењанин (ОТЈ ЦК ЗР) која се бави проблемом наркоманије. Циљна група коју она едукује су VII и VIII разреди основних школа. Сматрамо да није довољно едуковати само ову циљну групу, већ да треба едуковати пре свега средњошколце, јер се углавном млади у нашој средини први пут сусрећу са дрогом у средњој школи. Тада се млади и највише мењају (стичу се нова познанства, почињу да излазе викендима...).

Од оснивања Омладине ЈАЗАС-а (Југословенска асоцијација за борбу против СИДЕ) у нашем граду одржана је трибина у студентском дому, која је била неуспешна јер није било довољно посетилаца, а што је изазвано недовољним промовисањем у околини.

Решење проблема: Сматрамо да би нај-адекватније решење проблема била вршњачка едукација јер млади нису расположени да слушају предавања које држе старији. Стога предлажемо одржавање вршњачких едукација

у средњим школама у Зрењанину. Поред вршњачких едукација биле би одржаване и трибине базиране на овим темама. Да бисмо се уверили у ефикасност одржаних едукација, урадили бисмо анкете последњег дана едукација чије би резултате јавно објавили.

Акциони план за решење проблема:

Прва вршњачка едукација би била одржана у виду тродневног семинара у „Зрењанинској гимназији“ чији би полазници били ученици првих и других разреда. Затим би едукације биле одржане и у другим средњим школама. Наведени едукатори имају едукаторска искуства из датих и других области.

ПРВИ ДАН:

- Уводне радионице (радионице међусобног упознавања); (сви едукатори)
- Дефиниција алкохолизма (сви едукатори)
- Разговор на тему алкохолизма (сви едукатори)
- Радионице (сви едукатори)

ДРУГИ ДАН:

- Уводне радионице (сви едукатори)
- Разговор на тему наркоманије (едукатор Дејан Карлечик)
- Радионице (Нина Бјелобаба и Милана Станулов)
- Исповест бившег наркомана

ТРЕЋИ ДАН:

- Уводне радионице (сви едукатори)
- Разговор о полним односима (сви едукатори)

- Разговор о полно преносивим болестима (Владан Мартиновић)
- Контрацепција (Нина Бјелобаба и Милана Станулов)
- Евалуација и анкета

Позвали бисмо локалне телевизије да присуствују деловима наших предавања, затражили донацију од локалних пекара и од трговинских радњи, уступање простора за одржавање семинара...

Резултате анкета бисмо, након одржавања четири или пет тродневних семинара, детаљно анализирали и сортирали. Ти подаци би нам користили за одржавање трибине у нашем граду. Резултати анкете би показали у коликој мери су учесници на семинарима савладали „ТАБУ“ теме. Такође бисмо најистакнутије учеснике позвали да учествују на трибини и да поделе своја искуства са посетиоцима. У току трибине бисмо представили протекле семинаре и наша искуства. Потрудили бисмо се да, на најбољи могући начин, продубимо свест грађана о проблемима које проузрокују наркоманија, алкохолизам, нежељене трудноће... Ефектно бисмо указали посетиоцима на наше циљеве и позвали их да нам помогну уколико то могу јер је, по нашем мишљењу, најважније да слободна прича о „ТАБУ“ темама захвати и искуси што већи број младих из наше локалне средине.

Упутили бисмо позив локалним телевизијама и новинарима да присуствују и медијски пропрате нашу трибину. Такође бисмо позвали и истакнуте чланове неких локалних невладиних организација да присуствују трибини и да, ако су заинтересовани, сарађујемо.

Сакупљање пет амбалаже у средњим школама у Зрењанину

Аутори: Андреј Божо и Александар Божо

Сажетак: Стварањем потрошачког друштва, порастом броја људи на планети, човек се сусреће са све већим проблемима одлагања отпада. Проблем недостатка простора за одлагање отпадака настаје због тенденције урбане средине да се шири ради изградње стамбеног и пословног простора. Истовремено, порастом броја људи расте и потреба за обрадивом површином. Ове две појаве противурече трећој, потреби за већим простором за одлагање отпада који урбана средина ствара. Усавршавањем технологије постало је јасно да неки отпади могу бити поново прерађени и употребљени, чиме се добија вишеструка корист, уштеда простора за одлагање, мања цена сировине која се користи у поновној производњи. Тако је настао термин „RE + CYCLE“ (прерађивање) који садржи три појма: сакупљање, обрада, поновно коришћење. „РЕТ“ (поли-етилен-терефталат) је скраћеница за хемијски назив полимера од којег се производе боце за воду, сокове и велики број друге амбалаже. То је материјал са подобним особинама, неломљив, релативно еластичан, отпоран на велика отпрећења, лаган, релативно јефтин, једном речју савршен за масовно коришћење. Управо због тих својстава узрокује велике проблеме у одлагању смећа. Једна празна пластична боца има свега неколико грама, али је запремински

велика и заузима много простора (по обиму преко 30% кућног отпада чини пластични отпад). Процес природног распадања боце траје између 100 и 1000 година, зависно од услова. У скорије време се истиче да боцу не треба више пута пунити и користити, већ само једном јер временом почиње да отпушта токсичне материје од који је направљена (нпр. „DEXA“ која је утврђено канцерогена) и стручњаци саветују да би после једнократног коришћења боцу требало рециклирати.

Дефиниција проблема: У Зрењанину је већ више година на снази јавна забрана пијења воде из градског водовода због превелике количине органског арсена. Велике количине флаширане воде и сокова се свакодневно купују. Самим тим удео пет амбалаже у свакодневном отпаду је знатно увећан, што представља претећи комунални и еколошки проблем. Средњошколци спадају међу највеће потрошаче разних сокова и флашираних вода. Неретка сцена у школским ходницима је канта препуњена флашицама, а омоти и други папири ван канте. У једну просечну школску корпу за отпатке стане само три до шетири флашице због њихове велике запремине, остале флашице и папири аутоматски ће се наћи поред корпе, по ходнику или дворишту. Ако се и нашла у корпи, та пет-флашица завршиће у контејнеру међу другим

отпадом и биће једног дана спаљена и никад рециклирана.

Досадашњи приступ проблему: Сав терет решавања овог проблема сносиле су спремачице. Нпр. у Зрењанинској гимназији током летњих дана спремачицама је наређивано да се корпе морају празнити после сваког одмора (тј. сваких 45 минута), а право решење проблема у виду одлагања пет амбалаже у засебне контејнере која ће се после рециклирати никад није постојало ни у једној школи у граду.

Решење проблема: Градска чистоћа је увидела колико се новца дневно губи у граду зато што се пет амбалажа одлаже на градској депонији и затим спаљује и због тога је у пролећним месецима 2006. године почела са постављањем посебних контејнера за пет амбалажу широм града. Ако би се у школама поред корпи за отпатке поставиле **засебне корпе само за пет амбалажу**, аутоматски би се решила два проблема: корпе за отпатке не би биле препуњене и у њих би могло да стане више других отпадака, не би се морала вршити селекција при одлагању пет амбалаже у посебне контејнере што би убрзало и олакшало сакупљање. Поред корпи би се видно окачило упутство за одлагање пет амбалаже у корпу.

За даље решење проблема постоји више правих путева.

Начин 1.: Пошто “Градска чистоћа” није поставила свугде у близини школа велике пет контејнере, свака школа би могла писмено да затражи помоћ од градске чистоће у виду постављања пет контејнера у близини школа на одговарајућем месту како би олакшали решење проблема.

Начин 2.: Пратећи пример Зрењанинске гимназије која има потписан уговор са приватном фирмом за прераду пет амбалаже, свака школа би од рециклиране пет амбалаже добијала одређену своту новца. Ова у суштини симболична свота новца која се добија по килограму пет амбалаже уплаћивала би се на подрачун ђачког парламента школе и тиме би била дата ђацима на располагање. То би имало мотивациони ефекат на ђаке, којима би било предочено да само стављањем флашице у посебну корпу, коју би и онако бацили, помажу себи и својим другарима на најлакши могући начин – бацањем смећа. С обзиром на количине пет амбалаже одбачене у школама тај новац би могао бити утрошен на куповину нових канти, уређење клупа у дворишту, сређивање спортских терена у школи итд.

Прерада ових боца помогла би складиштењу смећа у граду уштедом простора, и сачувала би животну средину јер се тако пет амбалажа не би спаљивала. Одлагањем боца у посебне корпе, а затим у пет контејнере, свака школа уштедела би простор за одлагање другог смећа и аутоматски би цена сакупљања пет амбалаже била мања, јер би се прескочио скуп процес издвајања и сортирања смећа по материјалима од којих је направљено. Ако би се школа одлучила за начин број 2, јасно је утврђена материјална добит школе поред општег добра у очувању животне средине.

На крају, ако би се ова идеја спровела у свакој школи, међу млађом популацијом, то би био један од првих подухвата у нашој средини у циљу очувања животне средине. Одувек су младе генерације прве прихватале новине у начину

живота и понашања. Управо ова генерација младих суочиће се у свом животу са растућим проблемом човечанства за очување планете на којој живимо. Почевши од појединца, личним примером, малим залагањем и жртвом сваког од нас тај проблем можда и неће бити тежак и нерешив. Ова идеја има за циљ покретање свести младих за очувањем животне средине и укључивање наше средине у нормалне радње сваког Европљанина данас, да рециклира материјале које користи.

Акциони план за решење проблема:

Мај 2006.

1. Идеја је осмишљена, и у целини приказан члановима председништва Уније ђачког парламента у Зрењанину.
2. Неколико дана након велике седнице идеја је усвојена као један од првих пројеката који ће спровести Унија.
3. Контактрани су директори школа, као и приватна фирма Д.О.О „Данум“ о условима будуће сарадње. Жељени контакт са представницима фирме „Градска чистоћа и зелено“ није остварен због недостатка времена и жеље од стране фирме.
4. Зрењанинска гимназија потписује уговор са приватном фирмом Д.О.О. „Данум“.

Јун 2006.

1. Купљене су посебне црвене канте (лако уочљиве, другачијег изгледа од других корпи за отпатке) у Зрењанинској гимназији.
2. Због чекања на остваривање контакта са представницима из „Градске чистоће“, и школског распуста који је наступио, акција је стопирана до 1. септембра.

Септембар 2006.

1. Преко представника Уније парламената ступићемо у контакт са сваким директором школе и договорити даљу могућу сарадњу, која је већ изгласана у мају као воља ученика.
2. Сваки представник своје школе у Унији ђачких парламената биће одговоран за спровођење акције у својој школи.
3. Помоћи ћемо свакој школи појединачно у решавању проблема у вези са набавком и поставком посебних канти за пет амбалажу на одговарајуће место.
4. Крајњи рок за спровођење у дело акције сакупљања и рециклирања пет амбалаже је 31. октобар 2006. године.
5. Оправданост оволиког рока лежи у немогућности предвиђања могућих проблема у бирократији.

Место: НОВИ САД

Акциони план за промоцију волонтеризма у Новом Саду

Аутори: Душан Аничих, Наташа Кунић, Далибор Мањулов, Сабина Еђеди

Сажетак: Проблем којим ћемо се бавити је проблем недовољне упућености младих људи у Новом Саду у појам волонтеризма и свих предности које волонтерски рад нуди, како за саме волонтере тако и за локалну заједницу. Наше решење је ширење свести грађана о волонтеризму кроз форму презентација, анкетања и поделе штампаног материјала, којима желимо да утичемо на то да се млади људи у већем броју упуштају у волонтерске пројекте.

Дефиниција проблема: Проблем недовољне свести и предрасуде о волонтеризму, на који желимо да утичемо је важан зато што људи генерално у нашој земљи нису свесни шта све волонтеризам нуди, а ту између осталог спада неформална едукација младих, проналажење области интересовања, пракса стечена волонтерским радом, стицање знања и способности и стручно усавршавање које се вреднује приликом запошљавања, користан рад за локалну заједницу итд. Законско решавање статуса волонтера у Србији још увек је у процесу доношења, тако да је волонтерски рад често код нас погрешно схваћен јер се креативност, ентузијазам и идеје младих људи често злоупотребљавају. Досадашњим радом у НВО Покрет горана и волонтерски центар Војводине

која се, између осталог, бави међународном разменом волонтера и организовањем волонтерских кампова, дошли смо до закључка да млади људи и њихови родитељи имају предрасуда о таквим пројектима због недовољне упућености у појам волонтеризма и нерадо се упуштају у њих.

Досадашњи приступ проблему: Прве забележене волонтерске акције у свету јављају се почетком XX века, и до данас је волонтеризам правно регулисан у већини земаља. Практика је у свету да се волонтерима издају волонтерске књижице, аналогне радним књижицама, где се уписује сваки добровољни рад који се касније вреднује приликом запошљавања. Закон о волонтерском раду у Србији још увек није донет, тј. још увек није на правилан начин решен статус волонтера, иако постоје организације које се баве волонтерским радом. На међународни дан волонтера, 5. децембра 2004. године, покренута је иницијатива за законско решавање статуса волонтера у нашој земљи. 15. јуна 2006. године заказано је представљање радног текста преднацрта закона о добровољном раду (волонтирању) експертима и невладиним организацијама, а сам закон би пред скупштину

Србије требао доћи августа исте године. У Србији, уопште, врло је мало урађено на промоцији волонтеризма, тако да људи веома често погрешно схватају тај појам.

Решење проблема је ширење идеје волонтеризма и предности које он нуди како би људи били свесни својих могућности како сада тако и када закон о волонтеризму буде донет.

Акциони план за решење проблема:

1. Пријава за НВО сајам „PLACE TO MOVE“ на EXIT фестивалу путем електронске поште до 24.5.2006.
2. Разговор са представницима локалних институција, нпр. Заводом за тржиште рада, у циљу сагледавања могућности координираних активности.
3. Осмишљавање и штампање флајера које ће финансирати Покрет горана и волонтерски центар Војводине.
4. Презентација и подела флајера на студентском тргу и тргу Слободе у Новом Саду. Подела брошура иницијативе IZVoR које је обезбедио ПГВЦВ.
5. Разговор са локалним медијима и представљање идеје волонтеризма у договору са њима.
6. Презентација идеје волонтеризма и анкетирање младих људи, ради утврђивања нивоа свести о волонтерском раду, у оквиру НВО сајма „PLACE TO MOVE“ на EXIT фестивалу од 6. до 9. јула 2006. године, од 18 до 24 ч.

Помоћ при едукацији ромској деци у новосадском насељу Бангладеш

Аутори: Лена Карлаварис, Ана Марија Пап, Ивана Рац, Горан Перић

Сажетак: Највећи проблем ромске популације је недостатак и немогућност школовања и активног укључивања у друштвени живот. Немогућност је у првом реду условљена сиромаштвом, недостатком мотивације за завршетак школа одређених профила. Укључивањем деце 7–8 разреда у пројекат која би једанпут недељно, последња четири месеца у другом полугодишту школске године, у одре-

ђеном термину имала прилику да уз помоћ волонтера посећују занатске радионице и одређене фирме, где би им запослени приближније описали и заинтересовали их за послове којима се баве. Деца би се анимирала и заинтересовала за стицање знања и даље напредовање.

Дефиниција проблема: Према попису становништва из 2002. год., на територији АП

Војводине живи 29.057 Рома или 1,43% од укупног броја становника покрајине. Према истом попису, у Новом Саду је званично 1. 777 Рома или 0,61% од укупног броја становника у граду. Међутим, тај број је вишеструко већи ако узмемо у обзир и расељена лица са Косова и Метохије. У периоду од 1991. до 2001. године општа економска криза и ратни сукоби у земљи су утицали на велике миграције Рома. Расељени Роми са Косова и Роми из руралних средина и неразвијених општина на југу Србије су се населили у нелегалним ромским насељима у Новом Саду. Ромска насеља у Војводини постоје као изолована, етоизирана, или као ромске махале. То су импровизовани кућерци од остатка метала и картона. Регионални гласник за промоцију културе мањинских права и међуетничке толеранције (20. просинца 2004. број 10) истиче статистику која показује да је 78,7% Рома без завршене основне школе, само 4,1% њих има средње образовање, а 0,2% их је са вишом школом или факултетом. Како због неадекватног степена образовања, тако и због константне тежње да обезбеде основна средства за живот родитељи нису у могућности да помогну деци око школовања. Самим тим, ова деца постају незапослени млади људи и неквалификовани радници, баш као и њихови родитељи, и тиме се круг сиромаштва затвара. Ова деца настављају да се баве сакупљањем картона, стакла и осталих сировина као и њихови родитељи и не стичу могућност да се запосле, а тиме и да нађу адекватнији извор прихода. Образовање Рома је главно средство за њихово успешно укључивање у друштво и побољшање услова у којима живе.

Бангладеш је типично насеље у коме живи више од 40-оро деце, којима је одређена врста стимулације за едукацију потребна. Иако смо се акционим планом усмерили на ромску популацију, образовање је велики проблем целог нашег друштва уопште, тако да би се, уколико овај план да резултате, ова идеја могла применити и шире.

Досадашњи приступ проблему НСХЦ више од шест година реализује различите пројекта подршке Ромима у Новом Саду и Војводини са циљем побољшања животног стандарда и њихове успешне социјалне интеграције. Активности којима се највише баве су описмењавање, укључивање деце у редован школски систем, подршка у школовању... До сада су деректну подршку пружили за више од 3000 Рома.

- У пројекат „Једнаке шансе-интеграција ромске деце и младих у систем образовања“, интегрисани су програми и искуство Фонда за отворено друштво и његових сарадника с циљем да се развије свеобухватни модел образовања ромске деце од предшколског до универзитетског нивоа. Пројекат реализује Фонд за отворено друштво у сарадњи са имплементинг партнерима: Ромским едукативним центром (РЕЦ), Центром за интерактивну педагогију (ЦИП) и Ромским информативним центром (РИЦ) у појединим фазама у пројекту учествују Удружење ромских студената, друштво за унапређивање образовања и Друштво за унапређивање ромских насеља.

- **Ромски ресурсни центар** такође већ врши едукационе радионице код родитеља и деце у Великом Риту и Бангладешу.

Међутим, у Војводини је захваљујући покрајинском Секретаријату, започет институционални систем учења ромског језика тј. матерњег језика за ромску децу, као и оспособљавање кадрова за извођење наставних јединица у основним школама. Такође је уведена и лектира на ромском језику. Током 2002. године започет је програм – модел, који би требало да омогући системско увођење новог облика рада и метода помоћи са ромском децом, као и увођење ромских асистената у програм рада.

Један од приоритета у Декади Рома јесте образовање. Министарство просвете Србије је већ покренуло пилот пројекте у појединим школама.

Решење проблема: Овим пројектом планирамо да анимирамо децу 7 и 8 разреда, а такав предлога нам је дала Марија Александровић, из Ромског ресурсног центра, задужена за рад са децом у Бангладешу. Деца би једанпут недељно, последња четири месеца у другом полугодишту школске године, у одређеном термину имала прилику да уз помоћ волонтера посећују занатске радионице и одређене фирме, где ће им запослени приближније описати и заинтересовати их за послове којима се баве. Деца би се анимирала и

заинтересовала за стицање знања и даље напредовање.

Акциони план за решење проблема:

Месец 1 и 2: Припрема

1. Анкетирање деце, како би се сазнало која занимања су им интересантна.
2. Остваривање контаката и успостављање сарадње са институцијама и фирмама које су нам интересантне.
3. Контактирање волонтера и креирање распореда и планова по којима ће се радити.
4. Успостављање сарадње са ТВ НС и осталим заинтересованим локалним медијима.
5. Прављење брошура са кратким описом одговарајућих послова.
6. Попис школа, у којима би деца могла да се школују и науче занат, који их је заинтересовао.

Месец 3: Почетак реализације пројекта

1. Почетак реализације плана, аматерско документовање активности, као и путем медија.
2. Обрада истог материјала и даље прослеђивање медијима.
3. Стална промоција програма код Рома ради више заинтересованости.

Месец 4 и даље: Даља реализација, као и стално анкетирање деце у циљу побољшања рада са њима.

Акциони план за поштовање закона о забрани пушења на јавним местима

Аутори: Деспина Сару и Гезим Чобовић

Сажетак: Чињеница је да се закон о забрани пушења на јавним местима не поштује и да за то није потребно посебно истраживање, с обзиром да је проблем очигледан и да се овај закон поштује највише у 5% угоститељских објеката. Наш циљ је да се овај закон почне примењивати за почетак у угоститељским објектима што подразумева посебне просторије за пушаче. С обзиром да је број пушача у порасту у последњих неколико година, појављује се већи ризик по здравље непушача. У прилог томе иду и званични статистички подаци: Скоро сваки други одрасли мушкарац (48%) је пушач; свака трећа жена (33.6%) су пушачи; међу децом узраста од 5. до 8. разреда основне школе, свако четврто дете је пушач (23.3%); међу студентима универзитета у Србији (Београд, Нови Сад, Крагујевац) половина њих су пушачи (49.1%). Самим тим постојање посебних просторија је крајње неопходно, а да не спомињемо да се сваки закон мора поштовати. Решавањем овог проблема штитимо здравље непушача и поштујемо права пушача. Досадашњи приступи овом проблему: лепљење налепница или склањање пепељара од стране власника локала; контроле и обиласци инспекција само по пријави; новчане казне од

5000 дин. за непоштовање закона (казну плаћа лице које инспектори у контроли затекну с упаљеном цигаретом у просторији где се не пуши) – нису дали неке велике резултате с обзиром да је јако мали број пријављених власника локала. Решење проблема: изградња или доградња посебних просторија за пушаче односно непушаче. Да би се анимирали власници угоститељских објеката, требало би им предложити мању стопу пореза за новац који би био уложен у изградњу или доградњу тих просторија; рекламирање у медијима или билбордима уз неке бенефиције. За почетак од неформалне групе младих која је учесствовала у стварању овог акционог плана, тј. на нашу иницијативу, оснивала би се невладина организација. Даље, тој НВО би могли притећи у помоћ како НВО сличних интересовања тако и појединци добре воље и намера. На тај начин би се оснивала мрежа невладиних организација која би се убудуће могла бавити овим и сличним проблемима. НВО која би се основала морала би прво остварити контакте са: власницима угоститељских објеката (интервјуи са њима); надлежним властима (Секретаријатом за заштиту животне средине и одрживи развој, Секретаријатом за пореску управу, Секретарија-

том за здравство и социјалну политику, Секретаријатом за инспекцијске послове при Извршном већу) – налажење решења за ефи-

касно спровођење закона; медијима (разни интервјуи и анкете, гостовање у емисијама, најаве, рекламе...).

Место: БЕОГРАД

Едукативно-информативни веб сервис за средњошколце

Аутори: Тања Климчук, Љупка Михајловска, Ксенија Марковић, Маан Муин,
Ванеса Белкић

Сажетак: У Београду не постоји ни један едукативно-информативни сервис за средњошколце. Студенти све неопходне информације као и велики број прилика за даље усавршавање могу наћи на www.infostud.org.yu, за разлику од средњошколаца. У циљу решавања овог проблема, као и једног много дубљег, а то је непозиционираност образовања као вредности у свести данашње омладине (са акцентом на адолесценте) решили смо да оформимо едукативно-информативни веб портал.

Дефиниција проблема: Општи пад вредности у друштву, повлачи за собом и пад морала, што даље води мањку социјалног активизма, окретању ка „пролазним вредностима“, избегавању одговорности... Све се ово преноси и на децу, поготову на адолесценте, који су, пролазећи кроз период у којем покушавају да се пронађу, највише подложни утицају своје околине. Алармантни су резултати недавно спроведеног истраживања по којем је сваки четврти средњошколац пробао дрогу.

Важност образовања и личног развоја готово да уопште није присутно у свести средњошколаца. Актуелни систем „вредности“ деградира и деморалише усамљене појединце

који имају жељу и потребу за високим образовањем, као и за образовањем у сваком ширем смислу. Изузетно интелигентна деца најчешће бивају одбачена од стране својих вршњака, исмевана, називана погрдним именима... Непостојање ни једног свеобухватног информативног центра или сервиса за средњошколце, често видљива пасивност и незаинтересованост наставног кадра, такође су важни чиниоци овог проблема. Ученици средњих школа у највећем броју случајева нису обавештени о својим правима, као ни о свим приликама које их окружују. Ово најчешће из разлога што ни њихови професори нису обавештени, што је потпуно погрешан приступ проблему – ученицима се мора пружити могућност да сами налазе све њима значајне информације на једном месту.

Досадашњи приступ проблему: Министарство просвете и спорта пружало је финансијску и моралну подршку, како пројектима различитих невладиних организација, тако и неким владиним пројектима, међутим већина тих пројекта била је краткорочног карактера, тако да су дубљи ефекти изостајали. Чињеница је да разни едукативни програми које Мини-

старство реализује нису подједнако заступљени ни у свим градовима, а камоли у свим средњим школама. Једини начин да се ђаци укључе у пројекте је добром вољом њихових директора и професора. Научно истраживачки центар „Петница“ такође је битан фактор у решавању постојећег проблема, међутим, не само да су се и њихови семинари почели наплаћивати последњих година, већ поменути семинарима приступ има релативно мали број ученика, што затвара врата великом броју талентоване деце.

Наравно, никако не треба занемарити ни појединачне акције преданих професора, међутим, ни оне не могу водити коренитим променама у систему вредности без интегралног планирања свих акција за унапређење образовања, барем на нивоу локалне заједнице.

Решење проблема се налази у стварању веб сајта едукативно-информативног карактера, намењеног првенствено средњошколцима, чији би дугорочни циљ био промоција образовања као једне од базичних вредности савремених грађанских друштава. На сајту би ученици имали приступ свим, за њих релевантним, информацијама: приликама за додатно образовање, семинарима, конкурсима, такмичењима, стипендијама, школама језика и рачунара, спортским центрима, клубовима и спортским такмичењима, активностима других средњих школа у Београду, факултетима, и свему што је актуелно... На сајту би били објављивани и ученички радови, попут песама, прича, цртежа, фотографија, анимација... Такође, у плану је и форум „ђаци ђацима“, у оквиру којег би ученици били у прилици да кому-

ницирају са својим вршњацима и размењују најразличитија искуства и информације. Популаризација сајта ће се вршити низом презентација по медијима, као и директно по средњим школама, а све у циљу подизања образовања на један виши ниво, као вредности којој треба težити, а не од ње бежати. Наши млади суграђани треба на време да схвате да је то највећа конкурентска предност коју могу имати у светској тржишној утакмици.

Акциони план за решење проблема подразумева следеће активности:

СЕПТЕМБАР 2006

1. контактирање средњошколских парламената, уније средњошколаца и појединих истакнутих психолога који раде са средњошколцима
2. формирање волонтерског тима који би радио на реализацији пројекта
3. размена искустава са НВО које се баве средњошколцима или младима уопште
4. успостављање сарадње са www.infostud.org.yu

ОКТОБАР 2006

1. контактирање Министарства просвете и спорта РС, Скупштине града Београда, Народне канцеларије председника Републике и сличних државних институција
2. контактирање донатора
3. успостављање сарадње са омладинским институцијама, спортским центрима...

НОВЕМБАР 2006

1. дизајнирање сајта и почетак његовог ажурирања
2. контактирање факултета
3. контактирање Задруга, ЈАЗАС-а и сл.
4. контактирање партнерских сајтова (здрав живот, болести зависности...)

ДЕЦЕМБАР 2006

1. финализација сајта

2. налажење спонзора (за одржавање сајта и хонораре)
3. налажење медијских спонзора

ЈАНУАР-ФЕБРУАР 2007

1. промоција и популаризација сајта – радио, тв, омладински часописи, презентације по школама

Место: КРАГУЈЕВАЦ

„Зона за младе“ – акциони план за унапређење квалитета живота младих у Крагујевцу

Аутори: Обрад Турковић, Милош Анђелковић, Никола Рибарић, Младен Филиповић

Сажетак: Врло често, битан фактор квалитета живота младих у граду представљају културна и спортска дешавања која су неспорно врло оскудна. Разлог овако лоше ситуације можемо тражити у неорганизованости и непостојању адекватних услова, да млади Крагујевчани квалитетније испуне своје слободно време, како за усавршавање у овим областима, тако и за рекреативне активности. Решење проблема, којим би се у некој мери побољшала ситуација у овој области, а које представља наш акциони план, је стварање „ЗОНЕ ЗА МЛАДЕ“.

Дефиниција проблема: Крагујевац је привредно, друштвено, научно, универзитетско-образовно и културно средиште централног дела Србије, познат по богатом културно-историјском наслеђу. У Крагујевцу живи близу 200.000 становника. У граду ради само један биоскоп, једно позориште, постоји доста несређених спортских игралишта, а уопште не постоји летња позорница, нити један полигон за вожњу ролера и скејтбордова, па млади људи који уживају у овом спорту постају „покретне мете“ на улицама града. Неформалним истраживањем, које смо спровели на популацији од

15 до 25 година, дошли смо до закључка да огромна већина младих подржава ову иницијативу. На, у даљем тексту, предложен начин, Крагујевац би добио на једном месту већину ствари које му недостају из наведене области.

Досадашњи приступ проблему: Одговорне институције у граду до сада нису показале спремност да младима у Крагујевцу понуде нешто више, осим онога што већ деценијама постоји у граду, што је недовољно да млади квалитетно испуне своје слободно време, а тиче се места за културно, спортско-рекреативне активности. Овакав приступ је довео до тога да је све мање младих у позоришту, на спортским теренима, а све више оних који слободно време троше узалуд. До сада нико није размишљао у правцу окупљања младих, који имају различита интересовања, на једном месту (организација културних дешавања, спортско-рекреативних активности...).

Решење проблема: Основни циљ овог пројекта јесте окупљање што већег броја младих на једном месту, којима ће бити пружен што већи број видова забаве, као и могућност социјализације, до каснијих ноћних термина,

без ремећења јавног реда и мира и уз потпуно безбедну забаву. Уколико би у граду имали „Зону за младе“, где би од маја месеца, па све до почетка октобра, на једном месту имали летњу позорницу (где би могли да се афирмишу млади бендови града и околине, млади глумци, перформери, уметници уопште...), терен за неколико спортова, полигон за ролере и скејтбордове и простор за организацију журки, велики број младих би био свакодневно присутан. На овај начин, сам град би добио једно репрезентативно здање у коме би могли да гостују и већ афирмисани уметници и спортисти.

Акциони план за решење проблема: Да бисмо успели да постигнемо постављени циљ, неопходно је овај посао одрадiti по следећим фазама.

1. Израдити детаљни план изгледа „Зоне за младе“
2. Израдити буџет потребан да овај пројекат у потпуности заживи (прецизно дефинисати изворе прихода)
3. Организовати низ састанака са људима из локалне самоуправе који воде ресурсе за спорт, културу, финансије и изградњу града
4. Обезбедити извођача радова за потребне послове, које нисмо у могућности да имплементирамо на алтернативни начин

Детаљна имплементација подразумева превасходно добијање сагласности Скупштине града за простор, као и за изградњу самог објекта, прецизно дефинисање за која средства ће се аплицирати код Скупштине града, а за која код других донатора, обезбедила би се и

помоћ волонтера као и донатора који се баве сличним пословима.

ЗОНА ЗА МЛАДЕ би представљала јединствену територијалну површину на којој би се налазили:

1. Амфитеатар на отвореном
2. Полигон за скејтборд возаче
3. Простор за журке и организована дружења
4. Спортски терени

ПОТРЕБНИ УСЛОВИ И СРЕДСТВА

1. Одређивање најповољније локације на територији ужег центра града, али и уједно адекватног места на коме би се гласна музика могла слушати и након временског ограничења које је прописала Скупштина града Крагујевца. Наша препорука је простор између Градских базена и Машинског факултета.
2. Амфитеатар би био саграђен као монтажни објекат сачињен од скела, дасака, оградног зида као и адекватног осветљења и озвучења.
3. Полигон за скејтборд возаче имао би сазидану основу и покретљиву дрвену подлогу која би се могла крајем летње сезоне скидати.
4. Простор за журке и организована дружења у себи би садржао једноставни „стејџ“ металне конструкције, као и адекватне инсталације за струју и озвучење.
5. Спортски терени би у случају реализације локације коју смо предложили, већ били на располагању младима Крагујевца.

Функционисање и управљање Зоном за младе

1. ЗОНА ЗА МЛАДЕ би се користила само у периоду топлих годишњих дана.
2. Након изградње ЗОНЕ ЗА МЛАДЕ она би била предата на коришћење Граду Крагујевцу односно надлежним институцијама, као што су Дом омладине или Градска управа за спорт и културу.
3. Градски органи би на овом простору могли да организују, готово све програме за младе који се уобичајено организују током године („Лето у граду“, програми поводом Дана града...), као и да доноси одлуке о могућности свих оних којима су потребни ови објекти (институције културе и спортска удружења, омладинске и НВО које се баве културом...), на који начин и у ком периоду, могу да их користе.
4. Процес израде свих ових објеката би у великој мери могао бити реализован од

стране приватних фирми из Крагујевца које се баве изградом металних конструкција, дрвених подлога као и звучних и расветних инсталација. Требало би размотрити могућност да услуге буду дониране или маркетиншки компезиране путем уступања рекламног простора на истим објектима.

5. Поред средстава која би се користила за израду овог комплекса, функционисање овог пројекта би имало и своје текуће трошкове, попут трошкова комуналних услуга, струје, чишћења, обезбеђења...
6. За обезбеђивање потребних средстава, као и локације пројекта, обратимо се ресорном органу локалне самоуправе и републичким органима за омладину и спорт.

Овај акциони план би требало да се реализује у току 2006. године и почетком 2007. године, како би „Зона за младе“ била на располагању младима Крагујевца од маја 2007. године.

Увођење ноћних линија у јавном градском превозу

Аутори: Бојана Јеремић и Бобан Благојевић

Сажетак: Крагујевац је једини већи град у Србији који нема регулисан ноћни градски превоз. Пројектом би за почетак добио две кружне линије које би стартовале у 23 сата и до три ујутру путнике развозиле на релацијама Уред-Бресница-Уред, односно Уред-Аеродром-

Уред, затим Пионир-Станово-Уред, то јест Уред-Илићево-Уред. На ноћним линијама би у почетку саобраћала два аутобуса на сваких пола сата, на две линије у дужини од седам и десет километара, док би касније број аутобуса и дужина траса били повећани. Карте за ноћни

превоз коштаће 25 динара, колико и карта за дневни превоз, али у ноћном превозу неће важити месечне и годишње карте. Према проценама стручњака, градски ноћни превоз у почетном периоду неће бити рентабилан, па се очекују дотације града за његово даље функционисање. Очекује се да ће за ноћни превоз највише бити заинтересовани млади и да ће његово функционисање смањити број нелегалних таксиста који највише раде ноћу. Подршку за спровођење пројекта пружили су Скупштина Крагујевца, Интегрисани градски превоз и стручне службе задужене за ту област.

Дефиниција проблема: Крагујевац је град са око 200.000 становника, територијално јако разуђен, универзитетски, а некада и индустријски центар Шумадије... Поред свега тога у Крагујевцу никада није постојао ноћни градски превоз, за којим већ годинама постоји реална потреба. Ако сте становник неког од периферних крагујевачких насеља и ако желите да останете у центру града и после 22 часа, једини начин да се вратите кући је или да платите такси превоз, који просечно, до ближег периферног насеља кошта око 200 динара у једном смеру или да се одлучите да кренете пешице кући... Реализацијом овог акционог плана и увођењем ноћних аутобуских линија, решиће се важан проблем младих крагујевчана.

Досадашњи приступ проблему: Важно је напоменути да досадашњи приступ проблему није ни постојао, што значи да ниједна претходна, а ни садашња градска власт није покушавала, нити је имала у плану да уведе ноћне линије.

Решење проблема: Ми предлагемо увођење, за почетак две ноћне линије, са по две трасе, које би саобраћале сваког дана у периоду од 22–03 часа.

Акциони план за решење проблема

1. Разговор са људима из градског секретаријата за саобраћај, ради што бољег информисања о проблему.
2. Разговор са локалним функционерима политичких странака, ради лобирања у службама и установама битним у решавању проблема.
3. Разговор са људима из интегрисаног превоза и изношење наше идеје, али и свих важних аргумената, који поткрепљују наш план.
4. У интегрисаном превозу смо наишли на огромно разумевање. Њихов саобраћајни инжењер нам је израдио табеларни приказ ноћних линија, са детаљним приказом свих стајалишта и редом вожње).
5. Пошто је наш акциони план наишао на одобравање и надлежних из градске скупштине и интегрисаног превоза, договорено је следеће:
 - Да се план реализује у току лета 2006.
 - Да цена коштања карте буде 25 дин. Као цена у дневном превозу
 - Да се уведу за почетак две ноћне линије: (Пионир – Станово – Уред – Илићево и Уред – Аеродром – Уред – Бресница)

Ми такође радимо и на маркетиншком плану, који ће нам помоћи да што успешније представимо овај акциони план (интервјуи за писане и електронске медије, леци, тв емисије).

Место: ЛЕСКОВАЦ

Фестивал „Буђење 016“ у борби против дискриминације, ксенофобије и расизма

Аутори: Јелица Зиројевић, Марко Ивановић, Владимир Митровић, Смиљана Ђорђевић, Јелена Стевановић, Миодраг Митић

Дефиниција проблема: На територији општине Лесковац присутна је недовољна свест и мотивација људи који би требали да се баве проблемима са којима се сусрећу свакога дана, а који се пре свега односе на дискриминацију, расизам, ксенофобију, наркоманију, оболеле од ХИВ вируса и маргинализовање одређених група људи. Смањивањем оваквих појава дошло би до повећања квалитета њиховог живота а самим тим би се њихов положај у друштву битније побољшао.

Досадашњи приступ проблему обухвата организацију пар трибина на тему антидискриминације које нису испуниле очекивања и прошле су без видљивог резултата што је директан узрочник неадекватног приступа проблему од стране досадашњих организатора.

Као **решење проблема** предлагемо организовање хип-хоп фестивала на тему антидискриминације, ксенофобије и расизма и постизање видљивости маргинализованих група као и борба против наркоманије и АИДС-а. Фестивал има за циљ да мотивише и промовише младе људе како би почели да се баве проблеми-

ма са којима се сусрећу у покушају да направе видљиву промену у својој заједници. Један од циљева овог фестивала је борба против наркоманије и АИДС-а, повећање видљивости деце са посебним потребама и маргинализованих група, промовисање алтернативних култура као и постизање видљивости наше организације.

Акциони план подразумева извођење активности по групама:

Активност 1: Лобирање за простор

1. Истраживања у циљу налажења одговарајућег простора за омладински центар.
2. Провера потенцијалних простора који су под општинском ингеренцијом.
3. Промовисање идеја о проналажењу простора постављањем штанда и добијање подршке од омладине која ће се појавити на фестивалу.

Активност 2: Укупна организација фестивала

1. Одлазак код председника општине и тражење логистичке и финансијске подршке.

2. Писање дописа спонзорима и тражење подршке у виду спонзорства.
3. Тражење подршке од локалних медија, самим тим и промоција фестивала.
4. Обезбеђивање потребних дозвола за одржавање фестивала.
5. Координација свих активности кроз организовање радних састанака у циљу ефикасније организације фестивала.

Активност 3: Организација хип-хоп фестивала са следећим програмом:

1. наступ breakdance група, ромских и српских, које ће имати већ осмишљену кореографију
2. промоција нових начина забаве: хек и пои,
3. алтернативне игре кроз које ће деца са посебним потребама развијати моторику
4. хип-хоп наступ: музички део програма ће бити подељен у два дела:
 - а. први део програма је наступ локалних извођача који ће морати да наступ прилагоде теми (борба против дискриминације).
 - б. други део је наступ познатијег извођача који ће привући публику. Предложени извођачи и уједно одабрани су Марчело и Господа.
5. Израда мурала (постоје две варијанте: да се тражи дозвола за израду мурала (графита)

на зиду или да се пет најбољих скица, добијених на конкурс, изради на лесониту или гипсаним плочама и на тај начин буде преносиво, тиме што би били показани на Exit-у).

6. журка после фестивала биће организована у клубу ДС-а за организаторе и госте

Активност 4: Укључивање деце са посебним потребама у фестивалски програм.

Састанак са директорком школе за децу са посебним потребама „11. октобар“ и договор око доласка деце. Циљ ове активности је да постави штандове за продају предмета која су ова деца израдила. Сврха продаје ће бити прикупљање средстава за летовање деце из ове школе. Додатно ће се организовати донаторска аукција да би се боље израђени предмети продали фирмама по мало вишој цени.

Активност 5: Борба против наркоманије и промоција целокупне акције.

1. Контактирање организација које се баве проблемима болести зависности ради прикупљања материјала.
2. Организовање штанда на којем ће бити изложен прикупљени материјал на ту тему.
3. Дељење материјала у току фестивала.

Место: ШАБАЦ

И у школи има нешто занимљиво – покретање информатора о раду ученичких парламената

Аутори: Горан Бошковић и Милан Николић

Сажетак: Од пре три године у средњим школама у Шапцу заживели су ученички парламенти. Ученички парламент у свакој школи је састављен од представника сваког одељења и има своје председништво. Активности ђачког парламента су усмерене на промоцију права и обавеза ученика. У Шапцу, у средњим школама не постоји информатор о раду и активностима Ученичког парламента, па се средњошколци информишу усменим путем, односно преко својих представника. Овакав начин информисања је углавном непотпун и неадекватан. Решење би било покретање информатора – Билтена и веб стране у којима би се представиле активности Ученичког парламента и објавиле још неке занимљиве и корисне информације из нашег града које занимају средњошколце. На овај начин побољшали би информисање ученика и подстакли њихово веће учешће у раду Ученичког парламента. Покретање билтена и веб стране не захтева велика финансијска средства, јер се веб страна на неким сајтовима може бесплатно поставити, а штампање Билтена обавити у школама на рачунарима.

Дефиниција проблема: Активности Ученичког парламента су промовисање права и обавеза ученика, организовање спортских и културних манифестација, хуманитарне акције, организовање трибина поводом значајних датума (Дан људских права, Дан борбе против АИДСа...), организовање забавног живота у школи...

Информације о овим активностима ученицима су преносили чланови ученичког парламента усмено или путем разгласне станице у школама, углавном на одмору када су ученици напољу. Тако су ове информације биле кратке и непотпуне.

Покретањем билтена и веб стране ученици би добили тачну и потпуну информацију. Боља информисаност ученика довела би до њихове веће заинтересованости за рад Ученичког парламента и активног учешћа у раду.

Досадашњи приступ проблему: Већина Ученичких парламената није до сада покренула никакву иницијативу да свој рад учини транспа-

рентним и доступним свим ученицима подједнако.

Решење проблема: Покретање информатора – Билтен и веб страна – о раду ученичких парламената њихов рад би се учинио видљивим и приступачнијим свим ученицима. Такође, како би овај Билтен био јединствен за све школе и ученици који не иду у одређену школу могу добити информације о другим школама. Билтен би имао четири стране формата А5 и штампао би се једном месечно. Три стране би биле

јединствене за све школе, а сваког месеца на по једној страни представила би се друга школа односно њен Ученички парламент. Билтен би уређивала редакција која би поставила и веб страну и ажурирала је сваког месеца. Редакцију би сачињавала по два ученика из сваке школе. Садржај Билтена: актуелности из школа; вести; ученичка права и обавезе; корисничке информације; дешавања у граду; информације о вишим школама и факултетима; представљање Ђачког парламента...

Акциони план за решење проблема:

Месец	Активности	Ресурси	Одговорни
Септембар	Договор са директорима и професорима грађанског васпитања у школама; Формирање редакције (сваки ученички парламент по два ученика)		Председник Ученичког парламента
Октобар	Наћи извор финансирања и могућности штампања; Пронаћи сајт за бесплатно постављање веб стране (нпр. Yahoo, Tripod...)	Компјутер, штампач, папир, тонер, приступ интернету, телефонска линија...	Редакција Билтена и уредници веб страна
Новембар – јун	Припрема и штампање билтена; ажурирање веб страна, дељење билтена по свим средњим школама; медијска презентација	Компјутер, штампач, папир, тонер, приступ интернету, телефонска линија...	Редакција Билтена и уредници веб страна, Ученички парламент

Почетком школске године представници ученичких парламената би разговарали са директорима и професорима о могућности покретања Билтена. Лобирати и локалну

самоуправу, стручне службе у школама, родитеље, спонзоре, НВО (нарочито омладинске).

Вршњачка едукација – карика која недостаје

(акциони план за стварање тима вршњачких едукатора ради унапређења нивоа знања о младалачкој сексуалности)

Аутори: Бранка Стаменић и Горан Марјановић

Сажетак: Недовољно и нетачно информисање о младалачкој сексуалности најчешћи су узроци ризичног понашања младих. Адолесценти имају приступ информацијама, екстензивно су информисани, али услед развојних карактеристика овог узраста, њихова информисаност и знање не кореспондирају сареалним сексуалним понашањем. Отворени проблеми су превенција ризичног сексуалног понашања и сексуално преносивих болести код адолесцената.

Познато је да се проблеми одређене циљне групе најбоље решавају ако је сама циљна група активно укључена у њихово решавање. У том смислу, у решавање овог проблема били би укључени сами адолесценти – средњошколци. Унапређење знања и нивоа свести адолесцената о овим питањима обавило би се путем вршњачке едукације. За те потребе треба стручно обучити тим вршњачких едукатора – ученика средњих школа у Шапцу. Они би после едукације своја знања преносили својим вршњацима у школама путем радионичарског рада. У овом случају, адолесценти ће језиком вршњачке групе и

прилагођеним начинима рада најуспешније утицати на знања и ставове својих вршњака.

Прецизна дефиниција проблема: Шабац има око 80.000 становника. Адолесценти чине 20% становништва. Шабац је значајан средњошколски центар, има 8 средњих школа. Као и у другим општинама и овде су млади изложени бројним факторима ризика у вези са сексуалним здравственим проблемима. Наставни програм у школама не обухвата сексуално васпитање. Отворени проблеми су ризично понашање младих и последице по здравље адолесцената које такво понашање проузрокује. Не постоје прецизни подаци о проблему, информације се појављују само када се деси нешто алармантно (у 2004. години, за 10 месеци било је 13 порођаја малолетница млађих од 15 година). У истраживању о информисаности и ставовима младих о сексуалности (истраживање спровела НВО Освит 2004 године) од 639 испитаних средњошколаца 32% је своје знање о младалачкој сексуалности проценило као висок и врло висок, а истовремено 77% испитаника своја знања из ове области не примењује у личном искуству. 84% испитаника нема потпуна знања о полно

преносивим болестима, а као најчешћи извор информација о свим питањима из ове области користе разговор са вршњацима. Сви наведени подаци говоре у прилог потребе за вршњачком едукацијом, као најадекватнијом формом ширења знања и развијања свести адолесцената о значају сексуално одговорног понашања. Формом вршњачке едукације ниво знања адолесцената о младалачкој сексуалности ће се подићи, а самим тим превентивно деловати на ризична сексуална понашања младих.

Досадашњи приступ: Наставни план и програм у средњим школама не обухвата сексуално понашање младих као предмет, већ се ова тема или заобилази или се обрађује недовољно на часовима биологије. Такође, Регионални завод за заштиту здравља организује предавања на ову тему. У школама, постоји баријера професор-ученик, младима је непријатно да питају професора шта их интересује, а и овој теми се посвећује мало времена. Остала предавања која се организују су углавном неатрактивна. Једини програм вршњачке едукације на ову тему спроведен је 2004-2005. године, у организацији НВО Освит. Овај програм је завршен, а група адолесцената-едукатора завршила своје средњошколско школовање и углавном студира у другим градовима.

Решење проблема је стварање тима вршњачких едукатора, односно створити механизам да се овај тим обнавља минимално сваке друге године. Стручно обучен тим вршњачких едукатора који ће кроз интерактивне радионице у средњим школама информисати адолесценте и подићи ниво знања о младалачкој сексуалности, а самим тим и превентивно деловати на ризично понашање.

Акциони план за решење проблема обухвата стварање тима вршњачких едукатора, односно програм за његово стварање трајао би 6 месеци и обухватио би следеће активности:

- Анкета о заинтересованости младих и одабир кандидата за похађање едукације;
- Формирање тима, контакт са организацијом за едукацију (YUMSIC, или већ постојећи тим вршњачких едукатора, лекари и стручњаци из Регионалног завода за заштиту здравља...)
- Едукација тима
- Планирање рада вршњачких едукатора, припрема материјала за радионице и припрема промотивног материјала;
- Прављење календара радионица у сарадњи са ђачким парламентима и стручним службама у школама, прибављање промотивног материјала.
- Медијска презентација.

Координатор и два асистента би у сарадњи са ђачким парламентима спровели анкету у школама о заинтересованости ученика, а касније и одабрали кандидате за похађање едукације. У сарадњи са неком НВО или школом која би обезбедила простор спровести едукацију, а касније и спровести остале активности.

Извори финансирања: локална самоуправа, школе, НВО заинтересовани појединци...

Обавезно контактирати и медијске куће које би омогућиле да овај акциони план „угледа светло дана“.

Место: КЊАЖЕВАЦ

Уређење ромског насеља

Аутори: Симић Љубинка, Јаковљевић Данијела, Симић Радомир и Вучић Нена

Дефиниција проблема: На простору општине Књажевац, живи око 2.000 Рома. Углавном насељавају, улицу Д. Радосављевића, која се и зове ромско насеље. У овом насељу још увек није сређена инфраструктура, расвета и није решен проблем смећа.

Досадашњи приступ проблему: До сада нису предузимане мере на решавању овог проблема. Међутим од када је са радом почела локална канцеларија Ромске заједнице највећи простор у насељу је очишћен од смећа.

Решење овог проблема представља огорађивање овог простора, постављање табле о забрани бацања смећа као и изградња минипарка за децу, за којим је ромска популација исказала потребу.

Акциони план за решење проблема

1. **УРЕЂЕЊЕ ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ** – Да би се површина уредила и привела намени неопходно је откопавање земљишног слоја до дубине од 30 центиметара, израда дренажног слоја који се састоји од крупног шљунка, навожење квалитетне земље, равњање и затрављивање. Површина коју плани-

рамо да уредимо износи 2 ара. Целокупне радове укључујући и ангажовање потребне механизације финансираће СОКњажевац. Укупна вредност радова износи 20.000,00 динара.

2. **ИЗГРАДЊА ДЕЧИЈИХ ЉУЉАШКИ** – Планирана је изградња једне дупле дечије љуљашке, димензија, 250x148x200 cm. С обзиром на нашу жељу да изградимо дечије играчке које би дуго биле у употреби у консултацији са стручњаком, одлучили смо се за дуготрајнији и издржљивији материјал, тако да ће се за изградњу љуљашке користити гвоздене цеви пречника 60 mm. Изградња овакве љуљашке износи 19.700,00 динара. За ова финансијска средства се обраћамо донатору.

3. **ИЗГРАДЊА ДЕЧИЈИХ КЛАЦКАЛИЦА** – Вредност једне клацкалице износи 14.700,00 динара. Клацкалице ће бити изграђене од дебелизидних цеви пречника 60 mm, димензија 250x60 cm.

Укупна вредност две клацкалице износи 29.400,00 динара и за финансијску помоћ се обраћамо донатору.

4. ДЕЧИЈИ ЦЕНТАР ЗА АНИМАЦИЈУ – Де-чији центар се састоји од две кућице које су међусобно повезане тунелом. Платформа, прве кућице, на којој се деца пењу по степеницама налази се на висини од 150 cm. Кроз тунел силазе на платформу друге кућице, која се налази на висини од 100 cm а затим низ тобоган се спуштају на земљу. Цео центар се састоји од металне конструкције са заштитним мрежастим оградама. Димензије су 300 cm висина, 300 cm ширина и 700 cm дужина. Вредност за коју се обраћамо донатору је 30.000,00 динара.
5. УГРАДЊА ДЕЧИЈИХ СПРАВА ЗА ИГРУ – Због стабилности планирано је учвршћивање и бетонирање свих справа за игру деце. Овај трошак у износу од 10.000,00 динара финансираће – СО Књажевац.
6. ИЗГРАДЊА ПАРКОВСКИХ КЛУПА – У циљу што целовитијег уређења, планирана је изградња и постављање две парковске

клупе, металне конструкције и дрвених подлога за седење.

Вредност једне клупе је 5.000,00 динара. Укупна вредност износи 10.000,00 динара и за финансијску помоћ обраћамо се донатору.

7. МЕДИЈСКА ПРОМОЦИЈА – Цео пројекат је неопходно медијски представити. У том циљу планиране су две ТВ емисије на локалној РТВ у трајању по 30 минута. Вредност медијске презентације од 15.000,00 динара сноси СО Књажевац.

УКУПНА ВРЕДНОСТ ПРОЈЕКТА ИЗНОСИ:
134.100,00 динара

СРЕДСТВА КОЈА СЕ ТРАЖЕ ОД ДОНАТОРА:
89.100,00 динара

СРЕДСТВА КОЈА ОБЕЗБЕЂУЈЕ СО КЊАЖЕ-
ВАЦ: 45.000,00 динара

Почетак акције је предвиђен 1. августа 2006.
године.

Изградња етно насеља

Аутори: Ненад Станковић, Маја Ђорђевић, Бојан Виденовић и Иван Антонијевић

Сажетак: На 5 км од Књажевца налази се познато излетиште Бањица. Највећи квалитет овог излетишта јесу извори топле и лековите воде са купалиштем и купатилима. Температура воде током целе године је око 30 степени. И

пored свих природних лепота које поседује целокупан крај, а у које спада и брдо звано Чука, Бањица није довољно искоришћена и уређена. Брдо Чука је површине 7 ha. Поседује изузетне природне лепоте и пружа јединствени поглед

на околину. Проблем неискоришћености би се решио изградњом етно кућица, које би се користиле за радионице, изложбе, а неке и за преноћишта. Кућице би биле саграђене од дрвеног материјала, а изглед кућица би био у етно стилу и у склопу целокупног амбијента Бањице.

Прецизна дефиниција проблема: Брдо Чука се налази у запуштеном стању, урасло у травуишибљеинијеприлагођенопотенцијалној намени као излетиште.

Досадашњи приступ проблему: Једини покушај за решење проблема дала је месна заједница села Ргоште, и неколико мањих организација, али проблем није решен до краја. До сада су урађене следеће ствари: изграђене су степенице (од тврдог материјала) од подножја до средине брда, доведена је електрична енергија, постављено је нешто мало расвете и започета је изградња заштитне оgrade, а такође је делимично уређена зелена површина око извора и купалишта.

Решење проблема обухвата уређење и сређивање простора и изградња етно насеља како би се искористио потенцијал овог предела. Уређење овог простора подразумева рашчишћавање терена и изградњу 10 кућица површине 10 m², изградњу летњиковца, видиковца, уређење пешачке стазе која би била направљена од пањева који би били засути песком, постављање адекватних канти за одлагање смећа, постављање летње позорнице, затим изградња децјег паркића, постављање

телескопа и адекватног осветљења, изградња једног санитарног чвора и обезбеђење целокупног простора и зелене површине.

Акциони план за решење проблема обухвата следеће активности:

1. Разговоре са представницима месне заједнице,
2. Разговор са представницима општинске власти,
3. Разговор са директором предузећа за развој и изградњу Књажевца,
4. Обезбеђивање дозволе за изградњу,
5. Проналажење донатора,
6. Расписивање конкурса за израду пројекта,
7. Расписивање тендера за извођаче радова.

Буџет

	Ставка	Цена	Количина	Износ
1.	Дрвена грађа	14.300	10 m ³	143.000
2.	Греде	16.900	30 m ³	507.000
3.	Ондолине	670	100 m ²	67.000
4.	Цемент	450	30 цакова	13.500
5.	Укупно			730.500

Стварање услова за играње одбојке на песку

Аутори: Александар Костић, Ана Маркулин, Марина Конић, Звонко Хорјак

Сажетак: Турнири у одбојци на песку играју се од 1998. године, сваке године на игралишту на базену Бањица на једном терену који не одговара прописима. Игра се пет турнира: за пионире, за клубове, за сениорке, за сениоре и ветеране. Учествоје око 120 играча из Ниша, Зајечара, Бора, Мајданпека, Лесковца, Пирота, Кладова, Видина и Београдчика. Проблем се налази у неодговарајућем терену и за играче и за публику. У међувремену је требало да се среди терен ангажовањем пре-

дузећа „Миле Јулин“. Решење проблема се налази у изградњи новог терена. Одбојкашки клуб ће, као и до сада, пружити сву потребну стручну помоћ, али без финансијских средстава не може обезбедити механизацију и материјал, као и неопходне спортске реквизите (стубове, мреже и лопте). Зато предлагемо следеће: разговор са корисником базена БАЊИЦА, разговор са заинтересованим за учешће у реализацији плана изградње и тражење донатора.

Дани грмљавине

Аутори: Дамир Османовић, Марина Конић, Сандра Милановић, Ана Маркул

Сажетак: Проблем недостатка културних догађаја, конкретно „РОК ФЕСТИВАЛА“ у Књажевцу је посебно изражен у задњих десетак година. Као и у суседним општинама лоша економска ситуација одразила се и на овај вид културе. Дом културе је у складу са својим могућностима организовао мање манифеста-

ције овог типа, али због оскудног буџета, као и недовољне медијске испраћености оне нису успеле да задовоље велики број фанова овакве врсте музике. Што се тиче општинских органа њихове активности на овом проблему углавном су се одвијале у периоду пре избора, као и за време новогодишњих празника. Проблем би се

решио оснивањем фестивала рок музике под називом „Дани грмљавине“. Догађај би трајао три дана, у периоду од 31.7.–2.8. А финално вече било би одржано на дан „Светог Илије“. У такмичарском делу би учествовали бендови из

Србије и иностранства. Прве две вечери биле би такмичарског карактера док би треће вече било финално. Замисао је да сваке вечери наступе по два бенда.

Унапређење живота младих у Књажевцу

Аутори: Ивковић Предраг, Бајски Александар, Милетић Саша, Костић Милан, Савић Марко

Сажетак: Омладина у Књажевцу, као и у осталим деловима наше земље живи веома тешко, што је последица свеопште политичке и финансијске ситуације. Проблем је још више изражен у нашој општини јер је она једна од најмање развијених у Србији. Због тога младима није понуђен довољан број садржаја којима би се преокупирали и из задимљених кафана и кафића изашли и учинили нешто за себе и свој

живот. Решење проблема може се наћи у оснивању омладинске НВО под називом „Књажевачка омладинска иницијатива“ у чијем би раду учествовали млади и која би се бавила пројектима и организацијом културног, забавног и друштвеног живота младих као и њиховом едукацијом, што би довело до смањења одлива младих из Књажевца, као и смањењу незапослености младих у мањој мери.

Центар за развој Србије (ЦРС) је невладина, непрофитна организација основана 2001. чији је циљ демократски, економски и културни напредак Србије.

Мисија ЦРС-а је стварање слободног друштва у којем се остварују политичке и економске слободе грађана које представљају простор у коме појединац, заштићен од присиле, може сам да бира врсту, садржај и облик своје активности, не угрожавајући друге, а радећи на добробит целе заједнице.

Основне вредности ЦРС-а су:

- (i) Демократија и владавина права и
- (ii) Економске слободе, као темељ успешне тржишне привреде

Активности ЦРС-а су усмерене на:

- (i) Промоцију демократских вредности и заштиту људских права; (ii) Изградњу и јачање институција демократског друштва;
- (iii) Поспешивање развоја тржишне привреде и предузетништва као основних елемената за привредни развој;
- (iv) Промоцију процеса европских интеграција и (v) Одрживи развој и заштиту околине.

www.razvojsrbije.org.yu

Суботица

Вршац

Ваљево

Зајечар

Нови Пазар

Прокупље

Врање

Врбас

Смедеревска Паланка

Параћин

Мајданпек

Бор

Ужице

Блаце

Зрењанин

Нови Сад

Београд

Књажевац

Лесковац

Крагујевац

Шабач

www.razvojsrbije.org.yu

Објављивање ове публикације подржао је